

Projekat ONLINEHE

Praktični alat za integraciju elektronskog učenja i podučavanja u proces visokog obrazovanja

Izgradnja kapaciteta nastavnog osoblja, naučnika i istraživača i kreatora studijskih programa sa ciljem integrisanja elektronskog učenja i podučavanja u studijske programe visokoškolskih ustanova.

Modul 1: Najnoviji trendovi na polju elektronskog učenja - teorijski okvir elektronskog učenja/pedagoški pristupi za osmišljanje i razvoj onlajn kurseva

Pregled Modula 1

Ovaj module se bavi specifičnim osobinama elektronskog učenja, njegovim prednostima i izazovima kada je u pitanju visoko obrazovanje, ali i na koji način se teorije o elektronskom učenju mogu upotrebiti za onlajn predavanja.

- **Teorijski deo:** 3 teme – oko 50'
- **Praktični deo:** aktivnosti po grupama – oko 40'

Ishodi učenja

Znanje

- definiše e-učenje, njegove prednosti i mane
- navodi vrste studenata i nastavnika u onlajn okruženju
- poznaje teorije učenja

Veštine

- objašnjava različite elemente e-učenja
- razlikuje različite tipove učenika kako bi doneo odluku koji tip odgovara konkretnoj temi
- pojašnjava u širem smislu osnovne teorije učenja i razmatra njihove implikacije za e-učenje

Stavovi

- podučava polaznike putem e-učenja kako bi došao do najboljih kurseva
- deluje nezavisno u pronalaženju vrsta učenika kako bi kreirao onlajn kurs
- podučava polaznike kako da odrede teorije učenja za potrebe pojašnjavanja razvoja studijskog programa i njegove realizacije

Pregled tema

- Tema 1: **Šta je e-učenje? Prednosti i mane.**
- Tema 2: **Uloga studenata i predavača u onlajn okruženju**
- Tema 3: **Teorije učenja i onlajn okruženje**

Tema 1: Šta je e-učenje? Prednosti i mane.

Šta je e-učenje?

E-učenje je obrazovanje koje se odvija putem elektronskih mreža uz upotrebu novih komunikacionih i multimedijalnih tehnologija kako bi se pristupilo obrazovnom programu van tradicionalnog obrazovnog okruženja.

Tema 1: Šta je e-učenje? Prednosti i mane.

Prednosti e-učenja

- Pravovremeni pristup znanju sa bilo kog mesta i u bilo koje vreme
- Student u središtu dizajna
- Nema putnih troškova niti prekida redovnih profesionalnih aktivnosti
- Učesnici sarađuju i uče da sarađuju
- Stepem zadržavanja znanja je viši nego kod tradicionalnog obrazovanja
- Učenje je društveni čin – učimo bolje kad sarađujemo
- Materijal je prilagođen prethodnom znanju i iskustvu onoga koji uči
- Predavač može da se obrati daleko većem broju studenata nego u tradicionalnom okruženju

Nedostaci e-učenja

- Priprema onlajn kursa skuplja je od pripreme kursa u tradicionalnom okruženju
- Nedostatak tehnoloških resursa visokih performansi te optimalnih mrežnih veza niskih performansi
- Postoje aspekti neposredne komunikacije koji su od suštinskog značaja za proces socijalizacije
- Ne može svaki predmet da se podučava putem platformi za elektronsko učenje
- Studenti moraju da imaju razvijene veštine rada na kompjuteru
- Studenti moraju da budu veoma motivisani da bi učestvovali u onlajn predavanju

Tema 1: Šta je e-učenje? Prednosti i mane

Sinhrono učenje

ZA

- Studenti mogu jednostavno da komuniciraju sa nastavnicima i ostalim studentima, pri čemu su i grupne aktivnosti moguće;
- Sinhrono učenje odvija se u realnom vremenu što znači da studenti istog trenutka dobijaju povratnu informaciju i mogu sa drugima da podele svoje mišljenje i ideje;
- Ako studenti imaju teškoće sa sadržajem kursa sinhrono učenje im daje priliku da postave pitanja i dobiju odgovore.

PROTIV

- Studenti koji pohađaju sinhrono predavanje moraju da se uključe u onlajn okruženje u naznačenom trenutku, odnosno moraju da se drže određenog rasporeda.
- Studenti ne mogu da pristupe sadržaju gde i kada žele.
- Studenti mogu da steknu osećaj da ne dobijaju dovoljno pažnje.
- Razumevanje studenata zavisi mnogo više od uključenosti i predanosti nastavnika nego od samih studenata.

Tema 1: Šta je e-učenje? Prednosti i mane.

Asinhrono učenje

ZA

- Asinhrono učenje pruža fleksibilnost u pristupu.
- Studenti koji pohađaju asinhronu nastavu uče na osnovu ritma koji su sami uspostavili i pristupaju kursevima u vreme koje odaberu i sa mesta koje odaberu.
- U slučaju asinhronog učenja studenti imaju više vremena da razmisle o sadržaju materijala koji savladavaju, što znači da postoji veća šansa da materijal temeljnije savladaju i razumeju.

PROTIV

- Komunikacija sa nastavnikom u slučaju asinhronog učenja može da bude ograničena. Odgovori na pitanja ne mogu da se dobiju u realnom vremenu.
- Nedostatak interakcije sa nastavnikom i ostalim studentima može da stvori osećaj izolacije. Ovo bi moglo za posledicu da ima nedostatak motivacije i nedovoljno angažovanje na kursu.

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Tipovi učenika

1. **Auditivni tip:** uči dok sluša šta drugi govore i razgovara o onome što uči.
2. **Vizuelni tip** uči dok posmatra
3. **Taktilni/kinsetetički tip** najbolje uči kroz čulo dodira i kroz akciju ,odnosno kroz pokret

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Auditivni tip

Osobine

- Imaju koristi od toga što slušaju predavanja i učestvuju u grupnim diskusijama
- Imaju koristi od preslušavanja audio snimaka
- Da bi nešto zapamtili oni to često ponavljaju naglas
- Najbolje uče u interakciji sa drugima tako što ili slušaju ili razgovaraju o temi

Kako učiniti onlajn nastavu pristupačnijom za auditivni tip

- Iako se većina informacija predstavlja na vizuelan način (tabele, grafikoni, slike), grupne aktivnosti i međusobna saradnja mogu da se uspostave u onlajn okruženju. Napravite studijsku grupu.
- Upotrebite audio-fajlove u realnom vremenu i dodajte sinhronu veb-konferenciju u svoj onlajn kurs.
- Napravite lekcije pomoću multimedijalnog okvira kakav je QuickTime koji ima potencijal da prepozna različite digitalne formate, slike, zvuke; postavite lekcije na YouTube.

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Vizuelni tip

Osobine

- Više vole nastavnike koji koriste vizuelna pomagala (tablu, PowerPoint prezentaciju) ili materijale poput filma, video-zapisa, mape ili dijagrama.
- Dobro povezuju informacije sa slika i grafikona sa pisanim tekstom
- Imaju koristi od informacija koje su dobili putem udžbenika i beleški
- Vole da uče sami u tihom okruženju

Kako učiniti onlajn nastavu pristupačnijom za vizuelni tip

- Koristite tabele, grafikone, slike tokom predavanja, prezentacija ili foruma
- Koristite teze i liste nedeljnih zadataka. Ovo će pomoći vizuelnim tipovima da „vide“ šta je neophodno da se završi svake nedelje umesto da čitaju dugačka pojašnjenja nedeljnih zadataka
- Koristite numerisane liste i kada predstavljate zadatke u formi korak po korak
- Za svaki korak u okviru zadatka predstavite i vizuelno pojašnjenje u okviru PowerPoint prezentacije.
- Napravite forum u okviru koga će studenti napraviti kratke crte teksta ili zadatka i dozvolite im da oboje svoje kratke crte kako bi vizuelni tipovi lakše organizovali misli

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Taktilni/kinsetetički tip

Osobine

- Više vole da savladavaju novi materijal u laboratoriji gde mogu da dodirnu i premeštaju materijale
- Najbolje uče u fizički aktivnom okruženju za učenje
- Najviše koristi imaju od nastavnika koji tokom predavanja koriste različite načine demonstriranja teorije

Kako učiniti onlajn nastavu pristupačnijom za vizuelni tip

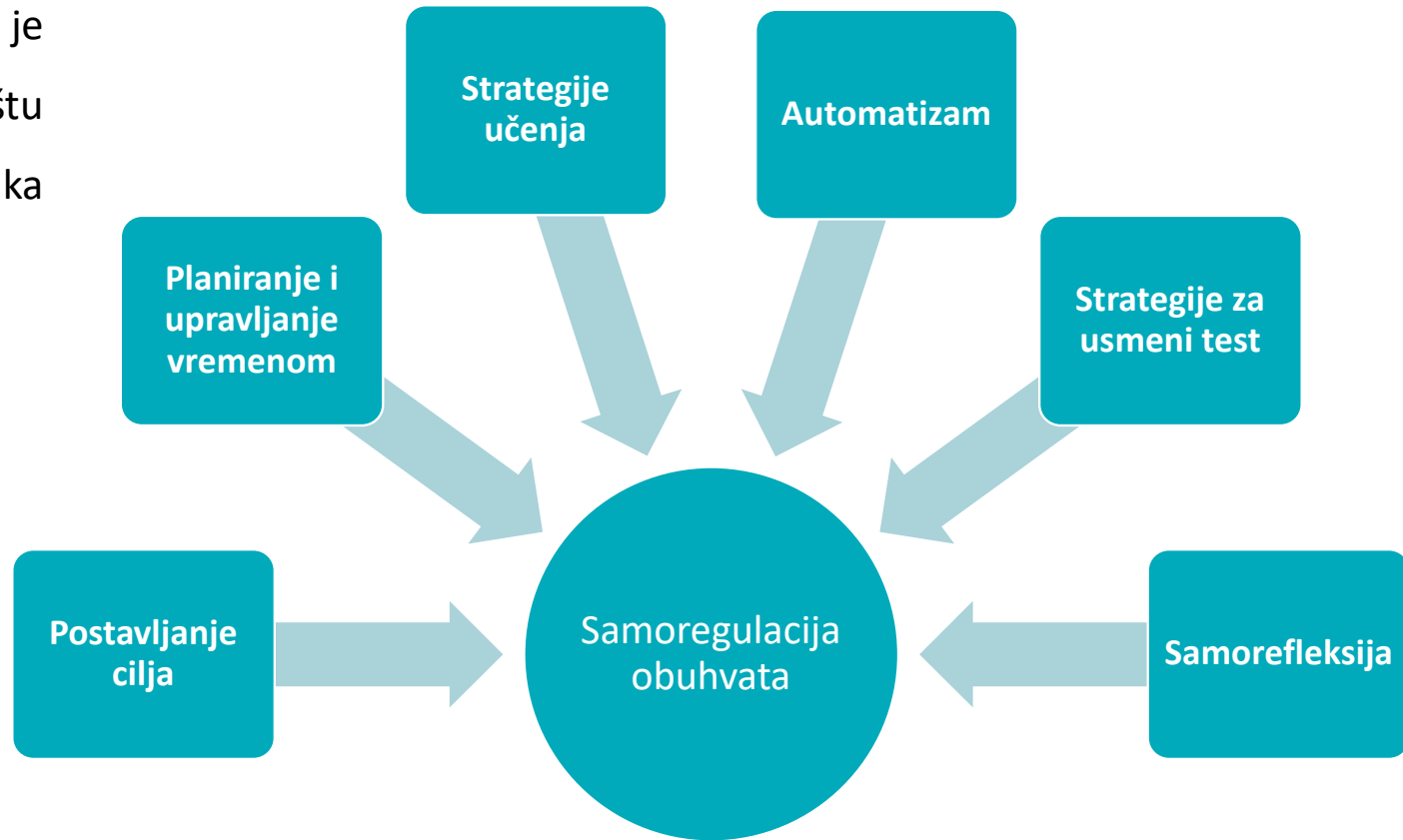
- Simulacija pomoću 3D grafikona može da zameni fizičku demonstraciju.
- Napravite onlajn video-zapise koji će pokazati studentima kako da koriste onlajn učionicu, ili napravite video u okviru koga izvodite laboratorijsku vežbu, a potom razgovarajte o tome onlajn.
- Zamenite pisani zadatak audio ili video zapisom
- Zamolite studente da naprave audio ili video odgovore na forumu

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Samoregulacija

Šta je samoregulacija? Samoregulacija je integrisani proces učenja u čijem središtu je razvoj niza konstruktivnih oblika ponašanja koji utiču na to kako učimo.

Tema 2: Uloga studenata i nastavnika u onlajn okruženju

Uloga nastavnika

Pedagoška uloga

- Da pruži povratnu informaciju i drži predavanja
- Da postavi pitanja
- Da stimuliše diskusiju
- Da sintetiše komentare studenata
- Da upućuje na spoljašnje izvore ili stručnjake u određenom naučnom polju

Društvena uloga

- Da pruža aktivnu podršku
- Da podstiče interpersonalnu komunikaciju
- Da uspostavi pozitivan ton tokom razgovora
- Da održava komunikaciju

Upravljačka uloga

- Da koordiniše nastavne jedinice
- Da koordiniše ispitne zadatke
- Da nadgleda strukturu kursa

Tehnička uloga

- Da upućuje na adekvatnu tehnologiju i način upotrebe
- Da pomaže studentima da pronađu tehničku podršku
- Da omogući da tehnologija bude transparentna

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

1. Biheviorizam

Kao što samo ime kaže, biheviorizam se fokusira na način na koji se ljudi ponašaju. Razvio se iz pozitivističkog pogleda na svet utemeljenog na uzroku i posledici. Podsticaj (hrana, zvono) prati reakcija. Na polju obrazovanja biheviorizam ispituje kako se učenici ponašaju dok uče. Preciznije, biheviorizam se fokusira na posmatranje načina na koji učenici reaguju na određene podsticaje koji, kada se ponove, mogu da budu ocenjeni, kvantifikovani i potencijalno kontrolisani za svakog pojedinca.

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Kako možete da upotrebite biheviorizam u procesu onlajn učenja i podučavanja?

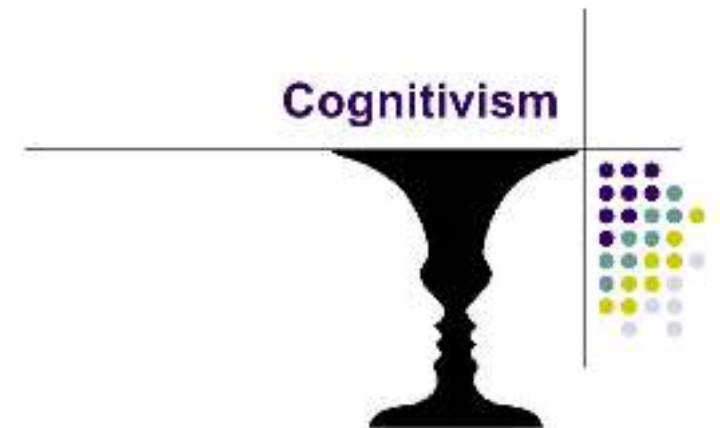

- Primenite pozitivne podsticaje;
- Pohvalite svakog studenta ponaosob zbog prepreka i izazova koje su uspeli da savladaju kroz učenje i zbog napretka koji su ostvarili;
- Pokažite studentima kojima predajte da vam je drago što ste deo tog procesa. Takođe, probajte da im pokažete entuzijazam za predmet koji predajete;
- Motivišite studente i napravite prijateljsku atmosferu tokom predavanja.

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

2. Kognitivizam

Kognitivizam ima širu perspektivu na proces učenja kod ljudi od biheviorizma. Kognitivizam kaže da nije dovoljno obratiti pažnju samo na podsticaje, već i na unutrašnje procese („kognitivne procese“). Ova teorija učenja zagovara koncept da um ima važnu ulogu u procesu učenja i fokusira se na ono što se dešava između podsticaja iz okruženja i reakcije studenta na to. Kognitivisti korste reči kao što su kratkotrajna memorija, dugotrajna memorija i podsticaji. Kognitivizam se zasniva na skupljanju, prilagođavanju i integrisanju informacija.

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Kako možete da upotrebite kognitivizam u procesu onlajn učenja i podučavanja?

Cognitivism

- Uočite informacije i posvetite im se
- Otkrijte ponovo postojeće informacije u dugotrajnoj memoriji
- Primenite informacije u stvarnom životu
- Podstaknite motivaciju kod studenata
- Koristite različite strategije učenja i načine prilagođavanja drugačijim stilovima učenja

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

3. Konstruktivizam

Kada je u pitanju konstruktivizam, učenje je mnogo aktivniji proces nego u slučaju biheviorizma i kognitivne teorije. U osnovi konstruktivizma jeste ideja da se ljudsko znanje gradi kroz istraživanje, a svaki pojedinac stvara novo znanje na osnovu postojećeg. Društveni konstruktivizam zagovara da se znanje i nove ideje grade (konstruišu) kroz društvenu interakciju.

Onlajn učenje zasnovano je na konstruktivističkoj perspektivi.

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Kako možete da upotrebite konstruktivizam u procesu onlajn učenja i podučavanja?

- Koristite vizuelne alate, konceptualne mape i internet izvore
- Koristite multimedijalne alate, tabelarne prikaze, simulacije
- Podstičite društvenu interakciju i saradnju kroz forume i veb-konferencije.

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Principi teorije e-učenja

Princip multimedijalnosti

Princip modalnosti

Princip koherentnosti

Princip kontiguiteta

Princip segmentiranja

Princip signalizacije

Princip učničke kontrole

Princip personalizacije

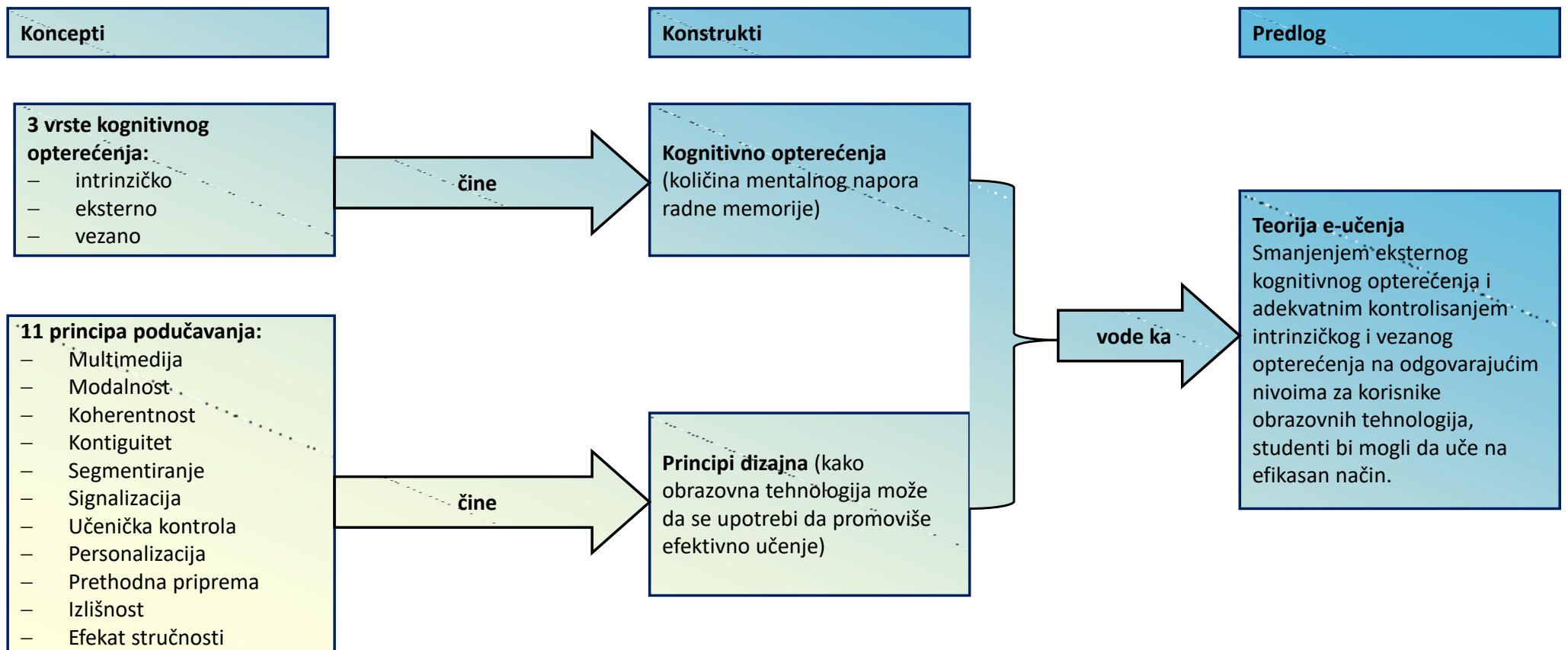
Princip prethodne pripreme

Princip izlišnosti

Efekat stručnosti

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Model teorije e-učenja po Mejeru

Tema 3: Teorije učenja i onlajn okruženje

Konceptualni dijagram najvažnijih faktora koji daju okvir obrazovnom iskustvu u onlajn okruženju

